

**Programa cooperatiu
per al foment de la reutilització de llibres de text
i material didàctic complementari**

Justificació

La despesa en llibres de text de les famílies que tenen fills i filles en edat escolar s'ha anat incrementant considerablement en els darrers anys, i ha acabat esdevenint una càrrega econòmica important, especialment per a aquelles famílies amb rendes més baixes.

Davant aquesta situació, una part dels centres educatius, tant públics com concertats, apliquen per iniciativa pròpia diferents projectes de reutilització dels llibres de text i material didàctic en col·laboració amb les AMPA.

Un dels principals objectius del Departament d'Educació és impulsar la cohesió social mitjançant polítiques d'equitat que garanteixin la igualtat d'oportunitats a tot l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu de qualitat. D'altra banda, les administracions públiques han d'orientar les seves polítiques vers un consum més racional i un ús dels recursos més sostenible des de la perspectiva ecològica i mediambiental.

Des del punt de vista de l'educació en valors, és important poder transmetre a l'alumnat actituds positives i valors fonamentals, com són ara la conservació responsable dels llibres i del material, la cooperació, la solidaritat i la capacitat de saber compartir els recursos disponibles.

Dur a terme projectes d'aquestes característiques ha de servir, també, per construir teixit social dins els centres escolars i per promoure la cooperació entre les famílies, el professorat i l'alumnat.

Finalitat del programa

La finalitat d'aquest programa és facilitar, de manera cooperativa i mitjançant el sistema de préstec, llibres de text i material didàctic complementari de diferents àrees, matèries i assignatures establertes per als diferents nivells educatius, a l'alumnat d'educació obligatòria matriculat en els centres docents de Catalunya sufragats amb fons públics que s'acullin al programa.

Objectius

- Reduir significativament la despesa familiar en concepte de llibres de text i material didàctic complementari.
- Afavorir la gratuïtat a les famílies amb rendes més baixes, mitjançant la complementarietat amb les beques d'ajut per a aquest mateix concepte.
- Fomentar la responsabilitat i la cura del material didàctic complementari.
- Afavorir la cohesió social i l'equitat educativa.
- Garantir la igualtat en les condicions d'escolarització a tot l'alumnat.
- Fomentar els valors de solidaritat, capacitat de compartir i respecte al bé comú.
- Promoure la cultura del reciclatge i la reutilització dels recursos.
- Educar per al consum racional i sostenible, i per a l'estalvi ecològic i econòmic.
- Fomentar la cooperació entre l'alumnat, les famílies i el professorat.

- Promoure projectes educatius de centre compartits i gestionats per la comunitat educativa.
- Millorar quantitativament i qualitativa els recursos didàctics disponibles als centres educatius.

Implantació del programa

El programa s'implantarà en dues fases diferenciades:

Primera fase: a partir del curs 2005-2006, amb caràcter experimental.

Segona fase: a partir del curs que siguin vigents els nous currículums derivats del desplegament de la nova Llei orgànica de l'educació (LOE). Tindrà un caràcter general i sistemàtic començant pels primers cursos de les etapes d'educació obligatòria, amb una implantació progressiva.

Fase experimental del Programa de cooperació per al foment de la reutilització de llibres de text i material didàctic complementari

Què es pretén amb la fase experimental del programa?

Contribuir a consolidar els projectes de reutilització de llibres de text i material didàctic complementari que en l'actualitat ja funcionen en diversos centres educatius.

Promoure noves iniciatives de centres docents per a la reutilització de llibres de text i material didàctic complementari en el marc dels objectius explicitats.

Quan s'iniciarà l'aplicació del programa experimental?

Aquesta fase s'iniciarà durant el curs 2005-2006 i serà vigent mentre no canviïn els currículums actuals.

Quins centres podran acollir-s'hi?

Els centres sostinguts amb fons públics que el curs 2004-2005 tinguin implantada alguna modalitat de reutilització de llibres de text.

També s'hi podran acollir aquells altres centres que vulguin començar a reutilitzar llibres de text i material didàctic complementari en el curs 2005-2006.

Com hi contribuirà el Departament d'Educació?

El Departament d'Educació atorgarà, mitjançant concurs públic, un ajut genèric perquè els centres puguin adquirir llibres de text i material complementari amb la finalitat d'organitzar, mitjançant un sistema de préstec, la seva conservació i reutilització en cursos posteriors.

Quins ajuts rebran els centres?

L'import de l'ajut serà el següent:

- Educació primària, per a cada línia autoritzada, **1.875 euros**.
- Educació secundària obligatòria, per a cada línia autoritzada, **3.000 euros**.
- Als centres incomplets se'ls atorgarà la part proporcional corresponent.

Quan s'abonarà l'ajut?

L'abonament de l'ajut es farà a l'inici del curs escolar en el compte corrent pel qual el centre percep les dotacions econòmiques per a despeses de funcionament.

Què cal fer per acollir-se al programa experimental?

- Els centres que hagin endegat una experiència de reutilització de llibres de text i material didàctic complementari han d'adjuntar a la sol·licitud còpia del projecte vigent, aprovat pel consell escolar, i una memòria valorativa de l'experiència en el seu centre.
- Els centres que vulguin iniciar la implantació del programa durant el curs 2005-2006, cal que presentin un projecte on faran constar els objectius, procediments, nivells educatius i nombre total de l'alumnat que hi participa, així com la relació de llibres i material didàctic complementari i el pressupost aproximat de la despesa prevista. També s'hauran d'indicar la composició i les funcions de la comissió de seguiment i gestió del projecte.

Quin compromís adquireix el centre?

Els centres hauran de manifestar el compromís explícit del consell escolar de participar en el programa durant un mínim de tres cursos en el cas dels centres d'educació primària, i de quatre cursos en els d'educació secundària obligatòria.

Quin compromís adquireixen les famílies?

Les famílies i l'alumnat es comprometen a fer un bon ús dels llibres de text i de retornar-los al centre en finalitzar el curs escolar, així com a restituir-los en cas que n'hagin fet un ús inadequat que impedeixi reutilitzar-los posteriorment.

Qui gestiona el programa?

En cada centre docent, i en el si del consell escolar, es constituirà una **comissió de seguiment i gestió dels llibres de text**, que s'encarregarà de la gestió i supervisió del programa.

Aquesta comissió estarà integrada, com a mínim, pels membres següents:

- a) president/a del consell escolar, o persona en qui delegui, que actuarà com a president,
- b) el/la secretari/ària del centre docent, que actuarà com a secretari,
- c) un/a professor/a,
- d) dos pares o mares d'alumnes, com a mínim un de l'AMPA,
- e) un/a alumne/a en el cas dels centres de secundària.

Com es gestiona el programa?

Els centres docents podran adquirir els llibres de text i el material didàctic complementari en els proveïdors que lliurement hagin triat.

Els centres docents donaran d'alta aquests llibres en l'inventari del centre i seran propietat del centre.

La utilització d'aquests llibres es farà mitjançant el préstec per a l'alumnat i de la manera que la comissió de seguiment i gestió consideri més adient per al bon funcionament, d'acord amb les directrius del consell escolar.

L'alumnat restarà obligat a fer un bon ús i conservació dels llibres de text lliurats i a reintegrar-los al mateix centre en finalitzar el curs, a fi que siguin revisats per determinar el seu grau de conservació i la seva possible reutilització en cursos següents.

En el supòsit que s'incompleixi l'obligació de conservació, la comissió de seguiment i gestió adoptarà les mesures oportunes per a la seva restitució, entre les quals podrà exigir el reintegrament del cost d'aquests llibres als pares o tutors legals.

Els pares o tutors legals de l'alumnat que no vulgui participar en la fase experimental del programa de llibres de text i material didàctic presentaran davant el director o directora del centre una declaració jurada on faran constar la seva renúncia.

Els llibres de text tindran una vigència d'ús mínim de tres cursos escolars a l'educació primària, i de quatre a l'educació secundària obligatòria, llevat que el seu grau de deteriorament no permeti reutilitzar-los.

Com es justifica l'ajut?

Els centres docents públics i concertats hauran de justificar la despesa realitzada amb càrrec a l'ajut rebut per a l'adquisició de llibres de text i material didàctic complementari, a proposta de la comissió de seguiment i gestió dels llibres de text, per a la qual cosa hauran de presentar als serveis territorials del Departament d'Educació que els corresponguin, abans del 15 d'octubre, la documentació següent:

- Per als centres docents públics

Certificació del president o presidenta del consell escolar conforme es va aprovar la despesa, amb detall de les factures o comprovants conformats, i acreditació que els ingressos i despeses derivats de l'activitat estan reflectits en la comptabilitat del centre.

- Per als centres docents privats concertats

Certificació de l'acord del consell escolar on s'aprovin els comptes respecte de la quantitat percebuda de l'Administració per a aquest concepte. Així mateix, hauran de presentar les factures i els rebuts originals de les despeses ocasionades.

El programa, és complementari amb altres ajuts?

L'alumnat que es beneficiï d'aquest programa podrà participar en les convocatòries d'ajuts que, amb la mateixa finalitat (adquisició de llibres de text), convoquin altres administracions públiques o ens públics o privats.

Orientacions i suport per a l'elaboració i la posada en pràctica dels projectes

Aquestes orientacions tenen com a finalitat ajudar els centres que vulguin iniciar el programa per a la reutilització de llibres de text i material didàctic complementari. El que es proposa, en cap cas no vol ser una guia tancada; ans al contrari, es pretén mostrar que el programa és únic pel que fa a les finalitats, però que cada centre docent té plena autonomia i capacitat per dissenyar l'organització del programa i determinar la seva concreció.

Les diverses experiències dels centres posen de manifest la pluralitat de models existents amb formes d'implantació molt dinàmiques. També, l'experiència acumulada pels centres educatius que duen a terme experiències en aquest àmbit demostra que totes poden ser útils a l'hora de dissenyar i materialitzar un projecte d'aquestes característiques.

Cada centre ha d'elaborar el projecte que sigui més adequat a les seves necessitats i a la seva singularitat, tenint en compte els objectius i el marc general del programa en fase experimental.

En tot cas, sembla que hi ha alguns aspectes relatius a la presa de decisions i a l'organització d'aquestes experiències que, més enllà dels models concrets, són coincidents i poden ser molt útils per a aquells centres que vulguin iniciar un projecte propi.

En primer lloc, cal un acord d'intencions previ de la comunitat educativa, ja sigui a iniciativa de l'AMPA, del claustre o de l'equip directiu, que es traslladarà al consell escolar del centre perquè l'aprovi.

En segon lloc, és recomanable obrir un període de sensibilització de tota la comunitat educativa respecte de la conveniència de reutilitzar llibres de text i material didàctic complementari.

A l'últim, cal determinar quins llibres de text seran objecte de reutilització i com s'organitzarà el sistema de préstec. En aquest context, es pot demanar la col·laboració de les famílies perquè facin donació de llibres usats i, d'aquesta manera, poder disposar d'un fons inicial de llibres.

En les circumstàncies actuals de canvi curricular a curt termini i en el marc de la present fase experimental, cal que l'aplicació inicial sigui el més global possible, ja sigui per a la totalitat de l'etapa educativa, per a una part (per exemple un cicle de primària o primer i segon d'ESO, etc.) o per matèries (per exemple, per a l'adquisició dels atlas i diccionaris, o els llibres de lectura, de ciències, etc.)

El projecte, sobretot en el cas d'aplicació global o per agrupació de cursos o matèries, hauria de comportar el compromís de les famílies i l'alumnat per cedir els llibres usats en bon estat al "banc de llibres del centre" i, amb la dotació econòmica del programa i la corresponent aportació de les famílies, reposar els llibres que faltin. Es podria establir un sistema de compensació per a les famílies que cedeixin un nombre més gran de llibres.

En cap cas seria oportú començar, en aquesta primera fase experimental, adquirint el lot de llibres d'un curs sencer –tal com es farà quan entri en funcionament la generalització del programa curs a curs–, perquè el seu temps d'ús estaria condicionat per l'entrada en vigor dels nous currículums.

L'aplicació del programa ha de comportar un estalvi efectiu de la despesa de les famílies per a llibres de text.

A fi d'orientar i donar un suport efectiu al professorat i a les AMPA dels centres seleccionats per iniciar el programa, durant els primers dies de juliol, la Subdirecció General de Formació Permanent i Recursos Pedagògics del Departament d'Educació organitzarà unes jornades de formació.

Així mateix, a [http://www.gencat.net/educacio/.....](http://www.gencat.net/educacio/) es relacionen una sèrie de webs de centres on es poden consultar diferents projectes que s'estan duent a terme en l'actualitat.